

rágós képpel az ablakokon, mifénéznek a házban.
Szomszédom, Moha úr, aki vagdaltáru-szakértő!
Gyűlnétek valahányan az ingyen kosztra, piára?”
S jöttek. A replikajancsik, az illemhely-referensek;
körmös zombicsapatban az angyaldíjbeszedők is,
végül a termőnők: kosaras kocsival, kocahassal.
Roncstreklámautó curukol, csattanva halánték
pengevizében. A szemzugolyába lapult deliráló
pöttöm lénye fölött csaposasszonya medvealakja:
Ébresztő, fuvaros. – „Maradék sörömet megihatnám?”

Invokáció

Negyvenedik napom itt, e pokolban.
Kínoz a dal ma, de marjon e méreg,
egyre vezessed előre a tollam,
kárhozatos fia szent Lucifernek!

Darvasi László

SZEGÉNY HENRIK

Radnóti Sándornak

Azt hiszem, apám kakasa miatt szerettem meg ezt a férfit. Azt szeretném legelőször is kijelenteni, hogy én, Berthold Müller lánya, Zsófia Müller pontosan tudom, mi a szerelem. Szemernyi kétely sincs bennem. Azt gondolom, kiürítettem a méregpoharat, méghozzá az utolsó cseppig, mindent tudok erről az érzésről. Igen. Mindent tudok erről az állapotról, a természetéről, a működéséről, arról, hogy mi mindent képes tenni az ember világával. Mindent tudok erről a betegségről. Az utolsó otthoni estémén bámultam a naplemente vörösét. És a Henrik úr földjén alászálló napkorong elé valami levélke szállt, és csak táncolt, csak libegett az esti fuvallatban, mintha valahonnan zene szólt volna. Holott olyan csönd borult a vidékre akkor, abban a pillanatban, mintha az egész világ süketült volna meg. Ezt akarom most elmondani. El akarom mondani, mert azt szeretném, hogy aki hall engem, abban ne támadjon kétség, ne gondolja, hogy ez a kis cafka, ez a rongyos seggű, vézna gyereklány halandzsázik csupán. Nem, nem és nem. Tudom, hogy a szerelem mit tesz a testtel, a lélekkel, azt is jól tudom, mit tesz a gondolataimmal. Nincsen titok. Ez a legfontosabb. Ezt megérteni. A szerelemben annyi titok sincs, mint egy frissen kisült cipóban, éppen csak fölfogni nem lehetséges. A szerelem nem valóságos dolog, az emberi elme vidéke fölött áll, a megértés képességein túli világba vezet, éppenséggel oda, ahol mégiscsak emberként igyekszünk viselkedni, holott már nem vagyunk azok, nem lehetsz ember, valami más vagy, én azt nem tudom,

mi vagy, de egészen más leszel. Nem vagy többé ember, nem. Istent vagy angyalt kell helyettesítened, nem tudom. És ha őszinte akarok lenni, tudni sem akarom. Mert minek? Minek akarjam tudni azt, aminek az értelme úgymint rejtvény marad. Az azonban bizonyos, hogy bármi, amit megtudhatok a szerelemtől, az ellenemre lesz.

Amikor tömőd a bendődet, ember vagy. Amikor ledöföd a malacot, hogy rózsaszínre sült, de fehéren foszló húsa a karácsonyi tálat ékesítse, ember vagy. Amikor elvágod a szomszédod torkát, és a pénzes zacskók fölött guggolva bámulod a bugyogó vért, amikor élve ászod el a kapálódzó zsidót, a hallgatag mórt, amikor megmérgezed a rikoltozó talját, ember vagy.

A szerelem nem az, hogy egyesülsz, hanem hogy két ember leszel. Ő és te leszel. Ezt mondom el most ebben a körülményes, talán túlon túl kíméletlennek tetsző történetben, de hát az életemről van szó. Az esti szél a házunk felől borzolja a nyárfák megnyúlt, sötétlő lombjait. Apámat, istennek hála, jó ideje megütötte a guta, és most bűzölögve hever a vackán, mint valami szüette fatörzs. Legyek pötyögnek az arcát, a kezén fekélyek fakadtak. Felőlem hajnalra ki is lehelheti a lelkét. Megdögölhet. Anyámnak eltörtem a kezét, amikor megint jött a csalánnal. Megmondtam neki, ezentúl féljen tőlem. Kerüljön el. Nem, ő nem akart félni tőlem. Közel jött, fakó haja a szemébe lógott, sovány mellének bimbója kiütötte a darócingeret. Rám emelte a kezét. A kapanyéllal törttem el, megtéptem a haját, a földre löktem, még meg is rúgtam, tapostam rajta, majd azt mondtam neki halkán, többé nem lát. Ha akar, még utoljára rám nézhet. Köpje el a vért, törölje ki a szemét, és nézzen rám. Még utoljára belenézhet az én gyönyörű, szerelmes arcomba. Azt is mondtam neki, hogy felőlem megdögölhetnek. Ő és az apám. Sírt nem árok nekik. Imát nem mondok értük. Vegyék úgy akár, hogy meghaltam.

A babáimat magammal hoztam. És persze a kakas fejét. Csak őket, semmi mást abból a bűzös, füstszagú zugból, ami eddig az otthonom volt. Míg poroszkáltam s megálltam idefele jövet, beszéltem hozzájuk. Elmondtam nekik, mintha magamhoz beszélnek, mi lesz, mi várható. Mert pontosan tudom, mi fog történni. A szerelem nem az, hogy az ember nem tudja. Az ember szerelmes, és egyre inkább a dolgok mélyére lát. Nem igaz, hogy a szerelem vak. Ismerek embereket, kitanult férfiakat, papokat és bölcselőket, akik a beszéd lehetőségét kevésbé értékelik. Azt kiáltják fennhangon, ne fecseggj, ne kívánj túlon túl bölcs lenni, ne legyél kevély és hiú, ne akard megmondani, ami nem a te nyelvedre való, hanem imádkozz, az ima segít. Szólítsd Istent. Majd ő a lelkedbe leheli a tanácsát. Ahogy a szél fúj át az erdőn. Hogy az összes levél bölcsőbb lesz attól a fuvallattól. Vagy azt mondják, hallgass, a gyógyító csönd takarójával fedd be a beszéd olcsó piacát, az is segít. Vagy azt mondják, csak igazat mondj. Az is segít, az őszinteség vadállata. Ez sem így van. Nem lehet igazat mondani, mert a nyelv, vagyis az emberi beszéd nem az igazság kőszikláira épül, jóllehet nem is a hazugság ingoványára. Én most mégis beszélek. Miért? Azért, mert nem az élet, a halál, az evés, a fájdalom, a kín, a kegyelem tanít meg beszélni, hanem a szerelem.

A szerelem szavaival szólok. És majd a szerelem szavait némítom el, ha eljön az ideje. És eljön az ideje, semmi kétség.

Úgy hát a babáimnak is elmondtam, miféle dolgok álltak az utamba, míg idáig eljutottam, elmondtam, hogyan kínoztak, hogyan bántalmaztak, és azt is elmondtam, mi a szerelem. Ő hall engem, nekem ennyi elég.

Most már itt ülök a félig tárt, szél lengette, nyikorgó kalyiba ajtaja előtt, és hamarosan be fogok lépni hozzá. Bent sötétség, homály, bűz. Azt hiszem, bent ürit. Nem zavar. Ő vár engem. Ő szeret engem. Nem türelmetlenkedik. Tudja, hogy mindjárt belé-

pek hozzá, és az övé leszek. Csöpög a vérem, folyik végig a combomon. Úgy szeretem, hogy alig kapok levegőt, néha valósággal fuldoklom. Nem tudom, miért szeretem.

Mint mondtam, a kakassal kezdődött. Az a szörnyű szárnyas háromszor támadt anyámra. Véresre csipkedte a kezét és a lábát, a tyúkokat véresre búbolta, peckesen járkált fel és alá az udvarban, rikoltozott, óriás volt, vad és fékezhetetlen. Nekiszállt a disznóknak, szétverte a rózsaszín orrukat. Apám villával kergette, de a kakas még az ól tetejére is fölrebent. Ott sétálgatott, onnan nézelődött gúnyosan, úgy rikoltozott, hogy még a szomszédos Kellerék is hallhatták. Akkor apám átküldött Henrik úrhoz, segítsen rajtunk, mert az ő ereje, képessége kevésnek bizonyul. Apámat akkoriban már mindenféle fájdalmak gyötörték, néha napokig nem tudta emelni a karját. Anyám adta rá az inget, és az én erős apám nyögdecselelt. Azt is mondhatom, hogy ez lett a vesztém, ez a gyönyörű kakas. Nem ezt mondom. Ez lett a boldogságom, a mindenem. Ő lett minden jó okozója, ez a szörnyű madár, ez az önző, zabolátlan lény, aki a disznóól tetején sikoltozott, és egyszer, magam is láttam, halálra tépett egy fiatal rókát.

Henrik úr a lugasa árnyékában üldögélt, mellette flaska a faasztalon, gyönyörű kardját simogatta egy ronggyal. Az üvegből ivott, az állára csorgott a bor. Fénylett a fém, vakított. A lugas levelein ezüstgarasokat táncolt el a kard fénye. Henrik úr félmeztelen volt. A vállán, feketén göndörödő mellszőre között sárga darázs mászkált. Egyszeriben arra gondoltam, jó lenne végigsimítani Henrik úr testét. Rátenném a tenyerem a szőrös mellkasára, és a tenyeremmel hallgatnám a szíve dobogását. A hátára tenném a tenyerem. A szép, széles és szőrös hátára, vakargatnám a tarkóját. Egyszer az apám udvarában, az ólak mellett láttam egy szolgát ruha nélkül, ő volt Paul, a kertész. Nem is olyan régen volt. De ilyesmi egyáltalán nem jutott az eszembe, már hogy Henrik urat mezítelenül lássam. Paul fiatal szolga volt, és elég csinos alakú. Jó lett volna Henrik úrhoz érni, de rajta mászkált az a darázs. És ugyan mit mondott volna. Milyen hosszú szempillái voltak. És a szája! Piros volt az ajka, mintha málnát evett volna az imént. De nem málnát evett. Bort ivott, nyilván. A szakálla meg dús, puha, szépen nyírt szőnyeg. Kék izzadságcsöpp úszott alá a két melle között.

No, mi szél hozott, kisvirág?!

Azt mondtam neki, hogy apám, Müller úr a segítségét kéri, és természetesen nem ingyen, vagyis nem csak úgy, léhaságból, egy kakassal kellene rendezni a dolgokat.

Egy kakassal?, nevetett Henrik úr.

Azzal. Csakhogy nem akármilyen kakassal, mondtam, és arra gondoltam, hogy odamegyek hozzá, és az ölébe nyúlok. Nem tudom, mi ütött belém. Jól tudom, hogy a férfiaknak fasza van. Dicsekednek vele. Vakargatják. Méregetik. A szolgák, a katonák, láttam én már papot is saját magát birizgálni.

És miért hunyorgok?, kérdezte Henrik úr.

Nem hunyorgok, mondtam.

Hogy jöjjenek csak közelebb.

Én tisztességes lány vagyok, mondtam, nem mehetek közelebb, de azért megremegtem. Henrik úr fölnevetett, majd ráfújta a szőrös vállán mászkáló darázssra. Az meg föl szállt, tett két glóriás kört a homloka körül, és egyenesen rám, az arcomra szállt. Mozdulni se tudtam a rémülettől. A darázs máris a szájamra araszolt! Egyenesen az ajkamra! Jaj, be is kaphattam volna.

Henrik úr fölnevetett, látod, kislány, milyen közel jöttél máris.

Aztán fölállt, és csak úgy, ing nélkül és félmeztelenül átballagott hozzánk. Míg jöttünk, közben erősen fogta a kezemet, mintha ugyan a jegyese lennék. Sárga vadvirágot

tűzött a hajamba. Néha a darázsra pillantott, amely még mindig a szájamon időzött. Jó órányi járásra volt a gazdaságunk a lovagi kiskastélytól, hol Henrik úr lakott a szolgálival, Paullal, a kertésszel, a lovászfíúval, a szakácsokkal. Volt papja is, egy satnya, sápadt ember, aki gyönyörűen írt. Néha néztem, hogy csinálja, jöllehet nem értettem a szavak értelmét. Míg hozzánk igyekeztünk, az úr végig erősen fogta a kezemet, és közben halkán, mélyvetésű szavakkal magyarázott.

Látod, kislány, az ott egy gonosz felhő. Nézd csak az ábrázatát. Fölfalja a többi gyöngye felhőt, jeget, hideget tartogat a lila bundájában, és amikor az emberek nem is számítanak rá, rájuk okádja minden mocskát. Az a felhő, nézd szegényt, ott a horizont szélén, eltévedt. Most kétségbeesetten úszkál a kék végtelenségében, de már soha nem talál haza. Szegény el fog veszni a mai napnyugtában. Így nézz rá, integess neki. Szánd meg őt.

És én integettem a szegény eltévedt felhőfiúnak, akit meg fog enni a napnyugta.

Henrik úr tovább mutogatott, ahogy haladtunk apám birtoka felé.

Nézd azt a fát, kislány. Jövöre kiszárad. Egy diófa, teljes pompájában. És egy év múlva valóban kiszáradt az a fa.

Azt hiszed, mindent tudok?

Bólogattam.

Semmit sem tudok, semmit, te lány.

De azért tovább magyarázott.

Ez a virág itt kökörcsin. Ez itt, biztosan tudod, a pipacs. Látod, hogy vérzik a mező, kislány. Ez itt a szarkaláb, ez meg a kötőrőfű. Nézd csak, ő az én kedvencem. Virág, kis virág, amely sziklát tör, kislány. Mit gondolsz Istenről? Megsegít, ha bajba kerülsz? Nem különös, hogy az ördög bármikor, bármi bajodon, sorscsapásodon segít? Ó, igen, az ördög segítségét fölfogja az elméd tudománya. Isten azonban alaposan átgondolja a dolgokat. Olyannyira, hogy nem értheted meg őt. Csak elfogadni tudod a tetteit. Vagy óhajtani.

Bólogattam, mint aki érti, miről beszél. Az úr meg nézett rám a gyönyörű, zöldeskék szemével.

És mi van a szádon, kicsi lány? Darázs, darázs!, és úgy kacagott, hogy az összes hófehér fogát láttam. S bár a darázs még mindig a számon volt, megszólaltam.

Azt hiszem, történik velem valami, uram.

Nohát, csak tudsz te beszélni.

Szeretnék valamit mutatni, uram.

Elkomolyodva nézett, dús, barna fűrtjeivel játszottak a szél kék fényű ujjai. Elengedte a kezemet, kicsit eltolt magától, úgy vizsgált.

Na, mutasd, mondta végül. Mutasd.

Még hátrébb léptem, és nem törődve, hogy valami kocsist vagy földtúrót arra téríthet a jó dolga, terpeszbe álltam, és combtőig fölhúztam a kötényem vásznát. Álltam, néztem rá, nagyon érdekelt, mit fog csinálni. Mit gondol erről az egészről. Henrik úr lassan ereszkedett térdre, a combjaim közé tolta a tenyerét, és úgy tartotta ott, hogy nem ért hozzám. Csak a csöpögő véretem fogta fel, az gyúlt a tenyerébe.

Henrik úr, én szeretem magát.

Te csak egy buta kislány vagy. Sóhajtott, a kezét a fűbe törölgette, nekem meg adott egy vásznat, töröljem meg magamat.

A kakas igazi kihívásnak vette Henrik úr érkezését. Leröppent az ól tetejéről, és egyenesen a lovag felé lépdelt, mint valami peckes párbajhős. Az összes tyúk, kacska, de még

a libák is az udvar sarkában szorongtak. Anyám a kezét tördelte. Apám komoran, kissé megilletődve állt mellette, néha a combomra tévedt a pillantása. Igen, nyilván látta, hogy vértől maszatos a lábam. Nem tudom, mire gondolhatott. Biztosan valami rosszra gondolhatott. Ám a lovag egyelőre nem törődött a kakassal. Odasétált apámhoz és anyámhoz, majd a kardjával rám mutatott.

Tisztelt Müller úr, Müller asszonyság! Leányuk mától fogva nem kislány. Akartam, nem akartam, engem ért az a szerencse, hogy tapasztalhattam a teste átalakulását. Mindez nem volt szándékomban. Müller úr, az elnézését kérem, hogy így alakult. Lányuk gyönyörű. Önök tisztességes, becsületes emberek. Soha nem fogom elbocsátani vagy megkárosítani magukat. Továbbá arra kérem, Müller úr, hogy a hét folyamán juttassa el a kolostorba a tíz zsák búzát, a kialakított birkahúst, a télire való tűzifát és ennek a kakasnak a fejét.

Apám meghajtotta a fejét, anyám sírt.

A kakas fejét én akarom, mondtam halkán. A kakas engem bántott a legtöbbször.

Apám csodálkozva emelte föl a fejét, anyám a szája elé kapta a kezét, hogyan merészelek én az úrral vitatkozni. Henrik úr elmosolyodott. Hozzám lépett. Óvatosan leemelte a szájamról a darazsat, és az égbe pöccintette.

Szállj, darázs, eleget fecsegtél.

A kakas közelebb lépdelt. Mint valami zászló, olyan volt a hatalmas vörös taréja. A tollai mélykéken, vörösen pompáztak. Én ilyen erős lábakat még szárnyason nem láttam. Egyszer egy rétisast űzött el az udvarból. Megküzdött a rétisással, és legyőzte, és visszavette tőle a már elragadott csirkét. A csirke megnőtt, ő azóta búbolja. A kakas mindenkit le akar győzni. Apámat, anyámat és engem is. Sokszor nekem támadt, de ezt nem mondtam el a szüleimnek, inkább hallgattam róla, apámat idegessé tette, ha valami bántalom ért. Azt se nagyon viselte, ha kicsi koromban elestem, és megütöttem a karom vagy a térdem. Ilyenkor üvöltött. Tulajdonképpen érdekes volt, hogy ilyen bátor ez a kakas. A mi büszke és bátor kakasunk. Állt Henrik úrral szemben, és kihívóan méregette.

Azt hiszem, nem is láttam a suhanást. Azt láttam, hogy a kakas még áll, de már fej nélkül, aztán lassan oldalra dől, és kapar még néhányat a nagy sárga, karmos lábával. Rikoltoztak a sarokban a tyúkok. Henrik úr felém fordult, a kardját nyújtotta felém. A lapján ott volt a kakas feje.

Elvettem. Tartottam, csöpögött a vér a kezemből.

Este apám a vackomhoz jött, és meghágott. Nem tudom, mi ütött belé, nem tűnt fáradtnak, fájdalma se nagyon volt, meghágott, ragacos lett a hasam, és véres is, míg csinálta, szorongattam a kakas fejét. Anyám állt a szobalyuk ajtajában, kezében gyeritya. Nem szólt.

És nem szólt hozzám, egyszer még megvert csalánnal, aztán napokig úgy viselkedett, mintha mi sem történt volna. Volt egy babám. Megkértem apámat, faragjon egy másikat. Egy vitézt. Hasonlítson rám?, kérdezte apám, és kacsintott. Benyúlt a combjaim közé. Bólintottam, jól van, apám, hasonlítson magára. Az lesz a legjobb. Annak nagyon fogok örülni. Az első fababám lány volt, szalmahajjal, kis vászonnal a testén. Apám megfaragta a vitézt, és én úgy játszottam velük, ahogy apám velem tett, én voltam a baba, de a vitész az Henrik úr volt.

Paul, a kertész is letepert az ólak mögött. Befogta a számat, és rám feküdt. Az nagyon fáj, mert azt hiszem, hatalmas szerszámmal áldotta meg az Úr, ha ugyan az Úrnak van köze ilyesmihez, de ha a bogarakhoz vagy a kicsiny rügyekhez van köze, akkor nyil-

ván ahhoz is van, hogy a férfiak lába között miféle húrok fakadnak. És hogy ők azt hogyan és mire használják. Vagy ehhez már nincs köze az Úrnak? Csak belefújta a húsba a lelket, azt a kis semmi ködöcskét, és rábízott az emberre minden jó vagy gonosz döntést, amit aztán majd ő megítél. Különben nem láttam Paul húsát, csak annyit éreztem, hogy fölnyársal. Volt, hogy a hasamra fektetett, és úgy hágott. De általában Henrik úrra gondoltam, hogy ő fekszik rajtam, átfogtam Paul nyakát, és azt lihegtem a fülébe, hogy drágám, édesem, egyetlenem. Erre abbahagyta, és megütött. Kiserkent a vérem. Vértett az orrom. Megütött, mert azt hitte, gúnyolódom. Odavizelt mellém a földre, és csúf szavakkal illetett engem ez a Paul.

Anyám este rám nézett, végigtapogatott, benyúlt az ölembe is, aztán hozta a csalánt. Jól megverte a hátamat, a combjaim tövét. Szótlanul vert. Csak amikor abbahagyta, akkor mondott ennyit.

Te szajha.

Henrik úr kastélya mellett monostor is működött, bencés szerzetesek jártak-keltek a vaskos falak között. Szerettem a kolompjuk hangját. Johann atya egyszer szintén a számba dugta a szerszámát. Nem hágott meg, csak azt a fehéret, ami a férfiakból kijön, ha basznak, a számba engedte, és azt mondta, nyeljem csak le, ez az ő ostyája. Aztán azt kérdezte, hogy miért háltam az ördöggel. Tudomása van erről. Nem árulja el senkinek, de ha hív, jönnöm kell.

Azt hiszem, erről beszélnem kell Henrik úrral, mondtam halkán, és kiköptem. Az atya megcsóválta a fejét, kicsit zavarban volt, aztán elsietett, ott hagyott a monostor zugában, ahová előzőleg gyónás miatt hívott, de gyónás helyett tette a számba a húsát, ott hagyott, mert akkor már készülődtek a hosszú útra. Papok is málháztak. Szolgafíúik serénykedtek, pedig alig serkent szőr az arcukon.

Henrik úr is készülődött. Szervezték a felszabadító háborút a Szentföldre. A környékbeli ifjak, férfiak mind kardot kötöttek az oldalukra. A kovácsoknak jól ment az üzlet. Izzottak a vaskohók, mindenfelé szállt a füst, kalapáltak, készültek a sisakok, a sodronyíngek, a vascsizmák. De mielőtt Henrik úr elment volna a szent háborúba, megkeresett. Ültem a házunk előtti árokparton, a lábamat néztem, vörös volt és dagadt, aznap anyám nagyon elvert csalánnal.

Henrik úr leszállt a lováról, és a bőrkesztyűs ujjával egy darazsat engedett a számra. Nézett rám azzal a zöld szemével, talán mosolygott.

Mondj valami útravalót, kislány.

Hallgattam.

Nem mehetek el úgy, hogy nem mondasz valamit, te lány.

A darázs mászkált a számon.

Néztem a felhőket, a mezők virágait, a közeli ólak nádfonatait, melyekre itt-ott fölfutott a folyondár, sőt némelyik részen még moha is zöldellt, és akkor megszólaltam.

Ha nem jön vissza, gyűlölni fogom, uram. Akkor minden gonosszággal elátkozom, Henrik úr. Ha nem jön vissza, egy szörnyűséges kívánság száll maga után, akár egy fekete dögmadár, és a túlvilág poklába is követni fogja, hogy a pokol kínjait még szörnyűbbé és elviselhetetlenebbé tegye. Ha nem jön vissza, akkor soha nem élt, Henrik úr. Akkor nem volt senki és semmi. Egy bogár se volt, amit úgy tapostak el, hogy észre sem vették. Jöjjön vissza, és hozzám jöjjön. Semmi más ne érdekelje. Se hit, se szentség, se Isten. Senki más nem fogja magát várni, csak én, Henrik úr.

Henrik úr levette a sisakját, a szakállába túrt.

Megbasszalak, te lány, ezt szeretnéd?

Mint mondtam, azt akarom, hogy jöjjön vissza, mondtam halkán, égett a lábam, és láttam, hogy anyánk a kerítés mellől figyel bennünket.

Valamit kérdned kell, te lány. Kérj valamit, hogy tényleg visszajöhessenek hozzád.

Hallgattam.

Jól van, Henrik úr, akkor azt kérem, hogy hágja meg az anyámat. De úgy csinálja, hogy fájjon neki.

Az úr a házunk felé pillantott, aztán kezembe adta a lova kantárát, és elindult anyám felé.

Henrik úr egy év múltán tért vissza, már őszi szelek sepregették az avart, a felhők ágaskodva rohantak odafent. A dér reggelre fehér pókhálókat szőtt az ágak közé. Henrik úr szebb volt, mint valaha. Azt hiszem, legalábbis ezt gondolom, az első útja hozzánk, a mi házunkhoz vezetett. Apám bentről kérdezte, ki az, mit akar. Henrik úr nézett engem, leszállt a lováról, a poros arcából zölden fénylett rám a szeme.

Hát vártál, kislány, bólintott, és zavaromban annyit mondtam, hogy megtanultam lovagolni.

Henrik úr nevetett, ki tanított meg, Zsófi?

Paul, a kertész, mondtam, és azt hiszem, pír öntötte el az arcomat.

Gyere át, bólintott.

Apám a betegágyon még megfogta a kezem, de én kirántottam magam a szorítósárból.

A lova a kerti lócán ült, a diófa alatt. Volt az arcán egy dudor. Furcsa dudor volt, nem mondom, kicsit megváltoztatta a tekintetét. Lángok lobogtak mellette, kicsiny tűzrakásra dobálgatta a gallyakat, a füst néha, mint valami kék függöny, betakarta az alakját. Egyszerre azt mondta, vegyem ki azt az izzó faágat, a tűzre mutatott, majd az arcára, arra a furcsa dudorra, és azt kérte, érintsem meg az ág izzó végével. Elakadt a lélegzetem. Ne féljek, mosolygott. Hiszen meg fogom gyógyítani. Kigombolta a köpenyét, félmeztelenre vetközött. A fölötteste is tele volt furcsa göbökkel, dudorokkal.

Mi ez, uram?

Bélpoklos vagyok, kislány.

Az meg mi?

Lepra. A leghíresebb bélpoklos Jób volt, talán hallottál róla. Neki az egész gazdagságát, a családját vette el az Isten. Jézus is sok bélpoklost meggyógyított, szóval, érintéssel, nem tudom, hogyan.

Nem érdekes, nem érdekel Jézus, csak az a fontos, hogy Henrik visszajött, mondtam.

Megnőttél.

Én csak vártam magára, mondtam.

Másnap azt mondta, miközben itta a borát, nézd, te lány, én nem tudom, mivel érdemeltem ki ezt a csapást. Harcoltam Istenért, öltem érte. Mások vérént ontottam érte, nem is egyszer. És nem tudom, miért sújt mégis. Nem tudom, mivel érdemeltem ki a haragját. De lásd, visszajöttem hozzád. Most feküdhethnék valamelyik távoli kolostorban, és sajnálhatnám magam. De én nem ezt teszem. És nem is szólítom Istent, mint az a Jób, én nem perelek, és nem vádaskodom. És ekkor fölpillantott, föl az ég felé, a sebesen rohanó felhők birkanyája felé, mintha a csizmája mellett szaladgáló hangyát nem vezérelhetné az Úr akarata, fölnézett, és azt mondta, hogy nem hajlandó vele tárgyalni. Nem. Neki az ember kell. Vannak orvosok. Van mindenféle tapasztalt praktika az orvoslásra. Azt akarja használni, ami racionális. Amit az emberi ész és a tapasztalat

diktál. Nem fog alkudozni, könyörögni, átkozódni, nem fog megalkudni, hanem az embert, Isten képmását kéri segítségül. Csak őt, az embert. És vajon értem-e, hogy miért gondolja így?

Ráztam a fejemet, hogy nem értem.

Mert itt vagy nekem te, mondta.

Mert hozzád jöttem vissza.

Elgondolkodott, szórakozottan rágta a szakállát.

Akarod?, kérdezte aztán.

Talán túl gyorsan válaszoltam.

Nem, még nem akarom, jóllehet minden vágyam, hogy átöleljem, uram.

Elnevette magát, a sebes kezével megsimogatta az arcomat.

Tavaszig kihúzta valahogy, de nem javult az állapota. Jóllehet nem is nagyon romlott. Megvártuk a májust, és én elutaztam vele, és anyám és apám nem mert egyetlen szót sem szólni, csak álltak a kerítéskapuban, nem is integettek. A nádtetőn varjú károgott gúnyosan. Henrik úr bölintott a szüleim felé a dudoros arcával. A szája puffadt volt, varas. Néha útközben vért köpött. Csalánt, diólevelet rágott, kamillából csinált főzetet, azt keverte borral, ecettel. Fokhagymát is rágott. Az ingén átütött a sötét, egy rohanó patakban én mostam ki a vért, az ing rózsaszínű lett, Henrik úr nevetett. Többször megálltunk, és ő csak hevert a magas, fölmagzó fűben, és magyarázta, hogy ez milyen fű meg az milyen fű. Bogáncsot dobált a hajamba. Bogarakról beszélt. A föld szagáról. Valami folyó illatát lengette felénk a szél, és ő arról beszélt, hogy abban a folyóban hogyan ívnak a halak. Ültem mellette, és vizes ronggyal simogattam a homlokát. Végül a hosszú úton elöttyögtünk egy nagy városba, ahol orvosokkal találkozott. És ott megvizsgálták tetőtől talpig. Azt hiszem, nem kecsegtették semmi biztatóval. Én eközben üldögéltem kint, az átriumos kertben, jó volt megpihenni, sajgott az ölem és az ülepem a kemény nyeregtől. Elnéztem a világot, az udvari tavacska vizének kék locsogását, a vízirózsák lassú táncát, és arra gondoltam, hogy ez a világ, a gyümölcsök, a kert virágai, a víz fölé hajló fák, az ágak között trillázó madarak, egy másik kolostor kolompjának kétségbeesett hangja mind Henrik úr tulajdona. Rossz érzés fogott el. Arra gondoltam, hogy túl sok minden van rábízva.

Úgy jött ki a doktoroktól, mint akit csalódás ér.

Nem érnek ezek semmit, legyintett dühösen.

Aztán másik doktorhoz utaztunk. Ez a másik orvosdoktor magas volt, vékony és sárga arcú. Mielőtt megvizsgálta volna Henrik urat, sokáig fürkészett engem. Azt hiszem, úgy is nézett. Úgy. De nem zavart. Henrik úr mosolygott.

Amikor Henrik úr kijött tőle, azt mondta halkán, az orvos szerint te vagy az egyetlen lény, aki megmenthetsz engem. Megsimogatta az arcomat.

Azt mondta, meg kell halnod értem.

Mikor?, kérdeztem, és valahogy olyan jó volt ezt kérdezni. És jó volt ebbe belegondolni.

Úgy értünk haza, hogy napokig szinte egyetlen szót sem szólt hozzám. Magába mélyed, alig evett, néha kortyolt a borából. Mintha nem is poroszkálnék mellette.

Szeretnék meghalni magáért, Henrik úr, mondtam neki a gazdaság határában, éppen a nagy tölgnél. Ha csak ennyi az ára, hogy újra egészséges legyen, én megteszem.

Nézett rám, soha ilyen megvető nem volt a tekintete.

És mégis, hogyan gondolod, te lány?!

Hirtelen elbizonytalanodtam.

Vágja le a fejem, mint annak a kakasnak. Ontsa ki a vérem, mint azoknak ott, a háborúban. Szűrja át a szívemet a gyönyörű kardjával. Fojtson meg. Én boldog leszek, ha megteszi, Henrik úr. Boldog!

Úgy ütött meg, hogy elestem.

Te hülye kis ribanc, te!

Ez az, drága Henrik úr, üssön agyon, taposson agyon!

Nem is ismerlek, azt se tudom, ki vagy, üvöltötte nyálát és vérét prüszkölve. Úgy tombolt, hogy a fekélyei fölfakadtak. Rugdosott, a hajamat cibálta.

Ki vagy te, ki?! Hogy gondolod, hogy azt hiszed, dönthetsz az én életemről?

Aztán leült a földre, végül lehanyatlott. Úgy lélegzett, mintha bármelyik sóhajtása az utolsó lehetne. És én boldog voltam. Olyan boldog voltam, hogy az érzés elvette az eszemet. Megvert, megrugdosott testem nem érzett fájdalmat, csak csókolgattam a fekélyes, sebes arcát, a véretem a vérevel kevertem. Ő meg hörgött, köpködött.

Takarodj, takarodj már! Nem ismerlek. Nem tudom, ki vagy. Semmi közöm hozzád!

És én tudtam, hogy szeret.

Még hazabotorkáltam valahogyan. És vártam türelmesen néhány napot. Nem kapkodtam. Tudtam a dolgomat. Apám egészen rosszul lett, anyámat megvertem, eltörtem a kezét, aztán a kakas fejével és a babáimmal átsétáltam az úr gazdaságába. Paul megfogdosott, csak aztán mondta meg, melyik kunyhóba vette be magát Henrik úr. Ott húzódott meg, mint valami beteg állat. És most már nem hajlandó kijönni. A papokkal sem beszél. Az ételt beteszik neki, ő nem mutatkozik. Napok óta egyáltalán nem látták. Ha valaki be akar menni hozzá, dühödten hörög, ordít, földet, szalmát szór kifelé. Paul néha odajött hozzám, megmutatta magát, a rettentő húsát, és azt kérdezte, akarom-e. Néha nem kérdezte, csak meghágott a kunyhó tövében, a szemembe sütött a nap, néztem a felhőket, vagy bevonszolt a bokrok mögé, ott meg a remegő ágakat bámultam, közel remegtek az arcomhoz, nagyon közel. Egyszer leettem egy ágról egy levelet, miközben hágott Paul. Keserű volt, de jó volt. Fájt. Paul mindig nagyon fájt. Véreztem is utána. Paul elzavarhatott volna, mert nem volt a kunyhó mellett valójában semmi keresnivalóm, de neki így jó volt. Paul, aki hozta az ételt, a bort, bármikor meghághatott, miért zavart volna el. Henrik úr nyilván hallotta, mi történik. Nem ellenkeztem, nem volt miért, tudtam, amit tudtam. Néha föltűnt anyám vagy apám, nem merészeltek közelebb jönni, csak halkán, szinte suttogva kérleltek, hogy jöjjenek haza. Megbocsátanak.

Ők?! Ők bocsátanak meg nekem?!

Köptem rájuk, göröngyökkel dobáltam őket, átkokat sziszegtem feléjük.

Ültem a kalyiba ajtaja előtt, és beszélni kezdtem hozzá, az én szegény Henrik uramhoz. Tudtam, hogy hall, tudtam, hogy még a verdeső, gyöngülő szívével is figyel, hogy már csak rám figyel. Tudtam, hogy minden szavam a szíve körül kering.

Nincsen Isten, mondtam.

Nincsenek felhők, nincsen ég, bogarak, fák, nincsen kökötcsin, pipacs, kamillás lé, nincsen háború, béke, nincsen szentség, amiért áldozatot kellene hozni, nincsen bűn, és nincsen kegyelem, nincsen darázs, nincsen betegség, jóság, egészség, semmi sincsen. Nincsen vigasz. Jézus mese. A megváltás mese.

Nem válaszolt.

De tudtam, hogy hall.

És tudtam, hogy én vagyok az, aki megmentheti. Amikor végképp elmondtam mindent, amit mondani akartam, amikor, nem is tudom, hogyan is mondjam, szóval amikor sorra legyilkoltam a szavakat, amelyek közénk állhattak volna, és közénk is álltak

talán, beléptem a sötétbe, behúztam magam után az ajtót, és lassan kitapogattam a testét, átöleltem. Izzadt. Búzlótt. Az ürülékében hentergett. Haldoklott. És mégis élt, élt. Abban a szörnyű sötétségben még verdesett a szíve. És nekem verdesett. És ő már csak az enyém volt, csak az enyém. Most már semmi sem kellett nekem.

A babákat is kint hagytam a kalyiba előtt.

Egymásra fektettem őket, mint akik hágnak éppen.

És melléjük tettem a kakas kifőzött, csontfényes szörnyfejét, hogy nézze, csak nézze, csodálja őket.

Szilasi László

MUSÉE DE L’AFFICHE

A barátom úgy egy évvel ezelőtt, huszonöt év után, elvált. Amikor végre mindennek vége lett, elutazott pihenni néhány napra Párizsba, egyedül. Nemrég érkezett vissza. A 90C nevű kocsmában ülünk. A kocsmának azért ez a neve, mert a két tulajdonosnőnek, a többi számkivetett iszákos szerint, ez a melltartómérete. Vörösbort iszunk mindnyájan, mint a felnőtt emberek. A barátom el akarja mondani nekem, hogy is volt, mint is volt. Végre talán el tudja mondani. Ő legalábbis ezt reméli most. Úgy hajtja a fejét a két tenyere közé, mintha egy puha, púderes dekoltázsba hajolna bele. Aztán nekilát.

„A régi, Szent Mihály utcai házunkban, a nagyszoba északi, árnyékosabb sarkában volt egy kis szentély, ahol reprodukciókat, fényképeket, apróbb tárgyakat, soha véget nem érni látszó szerelmünk egyre gyarapodó emlékeit, relikviáit és ereklyéit őrizgettük elbizakodottan. A kis gyűjtemény elsüllyedt a gyermeknevelés meg a költözések vihariban, a legtöbbszörük együnk sem tudja már, melyik darab hová került. De az egyiket mostanában, bő évvel a válásunk után, váratlanul megtaláltam. Az éléskamrámban lapult egy elfelejtett Yves Saint-Laurent-doboz alatt.

A házilag bekeretezett kis képeslap egy régi plakát reprodukciója. A kép terének kétharmadát az örülsárga ég, egyharmadát a hasonlóképpen örülsárga, de valamivel sötétebb árnyalatú tenger ábrázolása tölti ki. A vízen, szinte szimmetrikus hegyvonulatok között hatalmas, sötétkék hajótest közeledik felénk. Hullámokat hasító orra fehér-narancs habot vet. Óriási, téglalap alakú, kékes árnyéka rávetül az egybefüggő sárga felületre anélkül, hogy zölddé változtatná, talán még át is színezi azt – aztán viszont váratlanul véget ér még az előtt, hogy elérné és elfedhetné azt a nézőpontot, ahonnan mi ezt az impozáns, félelmetességében is lenyűgöző látványt figyeljük. Az óriási hajó, onnan, ahonnan mi látjuk, egyértelműen haragos férfiarcot idéz föl. Én legalábbis, mint gyermekkoromban a szomszéd ház tetőcserepeibe, belelátom ebbe az ábrázolásba azt a haragvó angyalarcot. De a fekete-vörös kéményből, megnyugtató módon, mégis szívárványszínű füst száll az ég felé, hogy aztán majd valahol jobbra, fent, messze a magasban, ahonnan talán a láthatatlanul tomboló nap süt le ránk, elenyésszen, és végleg beleolvadjon abba az örülsárga égbe. A kép alján, ott, ahol a hajó árnyéka véget ér, először egy címet olvashatunk, egészen apró betűjelekkel. *18 Rue de Paradis Paris X*, Párizs, tizedik kerület, Éden utca 18. Aztán pedig büszke, öles betűkkel annak